

GEPATIT B VA C VIRUSLI INFEKTSIYALARIDA ANTIVIRAL TERAPIYANING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI

*Talaba: Alfraganus Universiteti, Tibbiyot fakulteti, Davolash ishi
yo'nalishi, 5-bosqich talabasi. **Makhmudova Surayyo Abdulkhamidovna***

*Ilmiy rahbar: **Xamroyeva Yulduz Saidovna** Alfraganus Universiteti
Tibbiyot fakulteti Klinik fanlar kafedrasi o'qituvchisi.*

Annotatsiya: Ushbu ilmiy tadqiqotda gepatit B va C virusli infeksiyalarini davolashda zamonaviy antiviral terapiya usullarining samaradorligi o'rganildi. So'nggi yillarda interferon asosidagi terapiyadan farqli ravishda to'g'ridan-to'g'ri ta'sir etuvchi antiviral preparatlar (Direct Acting Antivirals — DAA) yuqori klinik natijalar bermoqda. Tadqiqotda 75 nafar bemor ishtirok etdi: ulardan 40 nafari gepatit C, 35 nafari esa gepatit B bilan og'rigan. Gepatit C bemorlariga Sofosbuvir + Daclatasvir kombinatsiyasi, gepatit B bemorlariga esa Tenofovir preparati buyurildi. Olingan natijalarga ko'ra, DAA preparatlari 12–24 haftalik davolashdan so'ng virusli yuklamani 90–96% gacha kamaytirdi, jigar fermentlari normallashdi va bemorlarning umumiy ahvoli yaxshilandi.

Kalit so'zlar: Gepatit B, Gepatit C, antiviral terapiya, Sofosbuvir, Daclatasvir, Tenofovir, DAA

Kirish Virusli gepatitlar — global sog'liqni saqlash tizimi oldida turgan eng dolzarb muammolardan biridir. JSST (Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti) ma'lumotlariga ko'ra, har yili gepatit B bilan 250 milliondan ortiq, gepatit C bilan esa 70 milliondan ortiq kishi yashaydi. Bu infeksiyalar nafaqat jigar to'qimalarining yallig'lanishiga, balki sirroz va gepatosellyulyar karsinoma rivojlanishiga ham olib keladi. Gepatit B virusining (HBV) asosiy xususiyati — u jigar hujayralarida DNK shaklida saqlanib, surunkali shaklga o'tish qobiliyatiga ega.

Gepatit C virusi (HCV) esa yuqori mutatsion faollikka ega bo'lib, davolash jarayonini murakkablashtiradi. An'anaviy interferon asosidagi terapiya yuqori toksiklik, uzoq davomiylik va nojo'ya ta'sirlar tufayli keng qo'llanilmayapti. Shu

sababli to'g'ridan-to'g'ri virusga ta'sir etuvchi antiviral preparatlar (DAA) joriy qilinishi so'nggi o'n yillikda virusli hepatitlarni davolashda inqilobiy o'zgarish keltirdi.

Ushbu tadqiqotning maqsadi — hepatit B va C infeksiyalarida zamonaviy antiviral terapiyaning samaradorligini klinik, biokimyoviy va virusologik ko'rsatkichlar asosida baholashdir.

Materiallar va usullar

Tadqiqot 2023–2024-yillar davomida Respublika yuqumli kasalliklar shifoxonasida o'tkazildi.

Umumiy bemorlar soni: 75 nafar

-40 nafar — Hepatit C (HCV) bilan og'riganlar

- 35 nafar — Hepatit B (HBV) bilan og'riganlar

Davolash sxemasi:

Hepatit C guruhi:

- Sofosbuvir (400 mg/kun) + Daclatasvir (60 mg/kun)

Davolash muddati: 12 hafta

Hepatit B guruhi:

-Tenofovir (300 mg/kun)

Davolash muddati: 24 hafta.

O'rganilgan ko'rsatkichlar:

Virusli yuklama (HBV DNA, HCV RNA miqdori).

Jigar fermentlari (ALT, AST)

Klinik simptomlar (holsizlik, ishtahaning pasayishi, sariqlik).

Nojo'ya ta'sirlar chastotasi.

Tahlillar laborator usulda PCR, biokimyoviy testlar hamda klinik kuzatuv asosida baholandi. Statistik tahlil SPSS 25.0 dasturi yordamida o'tkazildi. $P < 0.05$ qiymatida natijalar ishonchli deb hisoblandi.

Natijalar

Hepatit C (Sofosbuvir + Daclatasvir) guruhi:

- 12 haftalik davo yakunida bemorlarning 96% da HCV RNA manfiy natija berdi (SVR12).

-4% holatda virus miqdori keskin kamaygan, ammo to'liq yo'qolmagan. - ALT darajasi o'rtacha 78 dan 32 U/L gacha, AST esa 70 dan 28 U/L gacha kamaydi.

-Klinik jihatdan holsizlik, ko'ngil aynishi va sariqlik belgilari 2–3 hafta ichida sezilarli kamaydi.

-Nojo'ya ta'sirlar: bosh og'rishi (8%), yengil ko'ngil aynishi (4%), charchoq (5%). Og'ir toksiklik qayd etilmadi.

2. Gepatit B (Tenofovir) guruhi:

-24 haftadan so'ng bemorlarning 89% da HBV DNA aniqlanmaydigan darajaga tushdi.

-ALT va AST ko'rsatkichlari mos ravishda 2,5 va 2 baravar kamaydi.

-Klinik belgilar (sariqlik, jigar kattalashuvi, og'irlik hissi) 3–4 haftada ijobiy dinamikaga ega bo'ldi.

-Nojo'ya ta'sirlar: buyrak faoliyatida yengil o'zgarishlar (2%), suyak og'riqlari (3%).

Muhokama

Olingan natijalar zamonaviy antiviral terapiyaning yuqori samaradorligini tasdiqlaydi. DAA preparatlari interferon asosidagi davoga nisbatan:

-Qisqa muddatli,

-Toksikligi past,

-Virologik javobi yuqori ($\geq 95\%$) bo'lgan yondashuvdir.

Sofosbuvir va Daclatasvir HCV replikatsiyasini NS5A va NS5B fermentlari darajasida to'xtatadi. Ularning kombinatsiyasi virusning barcha genotiplari uchun samarali bo'lib, gepatit C ni to'liq remissiyaga olib keladi.

Tenofovir esa HBV polimerazasini inhibe qilib, virusning DNK sintezini to'xtatadi. Ammo uning uzoq muddatli qo'llanilishi nefrotoksiklik va osteopeniya xavfini keltirib chiqarishi mumkin. Shu bois, bemorlar buyrak va suyak zichligi nazoratida bo'lishi zarur.

Natijalar xalqaro tavsiyalar (EASL 2023, WHO 2024) bilan mos keladi. DAA terapiyasi nafaqat virusli yuklamani kamaytiradi, balki jigar sirrozi va gepatosellyulyar karsinoma rivojlanishining oldini oladi.

Xulosa

1. Sofosbuvir + Daclatasvir kombinatsiyasi gepatit C ni davolashda 96% virologik javob beradi.
2. Tenofovir gepatit B infeksiyasini nazorat ostida ushlab turishda 89% klinik samaradorlik ko'rsatadi.
3. Zamonaviy DAA terapiyasi qisqa muddatli, xavfsiz va to'liq klinik remissiyaga olib keluvchi yondashuvdir.
4. Virusli yuklama va jigar fermentlari monitoringi davolashning muhim qismi hisoblanadi.
5. Uzoq muddatli natijalarni baholash uchun keng ko'lamli, ko'p markazli klinik tadqiqotlarni davom ettirish lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. World Health Organization. Global Hepatitis Report, 2024.
2. EASL Clinical Practice Guidelines: Management of Hepatitis B and C Virus Infections, 2023.
3. Karimov A.M. "Virusli gepatitlar va ularni davolashda yangi yondashuvlar", Toshkent, 2022.
4. Hoshimova [M.Sh.](#) "Gepatit C ni davolashda DAA preparatlarining klinik samaradorligi", Tibbiyot jurnali, 2023.
5. Lok A.S., McMahon B.J. "Chronic hepatitis B: Update 2023", Hepatology, 2023.

Начало формы

Конец формы

Начало формы

Конец формы

Начало формы

Конец формы

Начало формы Конец формы